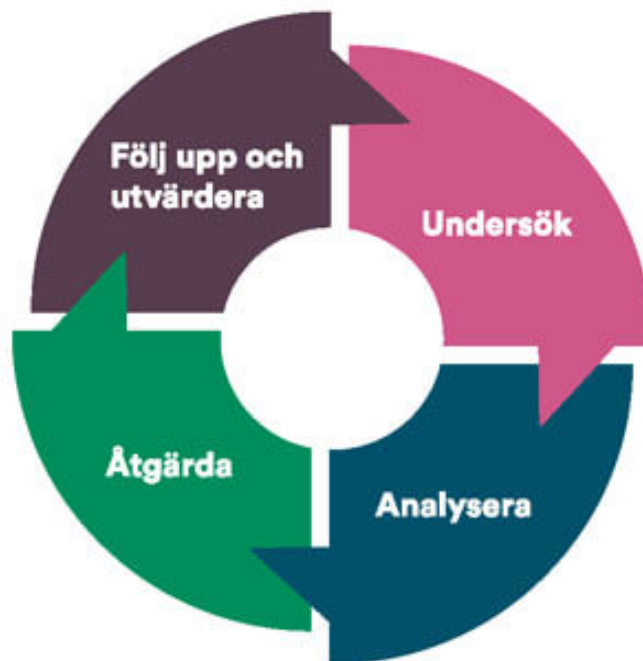

Plan mot diskriminering och kränkande behandling 22/23

Bladins Grundskola

Skolans arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Bladins grundskola

Planen är upprättad i enlighet med

6 kap. skollagen (2010:800) och 3 kap. diskrimineringslagen (2008:567)

Ansvariga för planen

Rektor, kurator

Planen gäller från och med

2022-09-01

Planen gäller till och med

2023-08-31

Disposition

1. Inledning

Bestämmelser och syfte med Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

2. Redovisning och utvärdering av arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling 2021/2022

3. Nulägesanalys

4. Plan för arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling läsåret 2022/2023

5. Skyldigheter och ansvar i arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

6. Rutin för anmälan av misstänkta fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

7. Definitioner av begrepp och stödmaterial

1. Inledning

Bestämmelser och syfte med Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Alla elever har rätt att utvecklas och lära i en trygg miljö och de ska bemötas med respekt, av både personal och av andra elever. Alla elever har därmed rätt att vistas i skolan utan att utsättas för diskriminering, trakasserier eller någon form av kränkande behandling. För att säkerställa detta har vi på Bladins ett aktivt arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, vilket särskilt regleras i två lagar med ett gemensamt syfte: Att skydda den enskilde mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Från den 1 januari 2009 med ändringar från 1 januari 2017 finns bestämmelser om detta dels i skollagen, dels i de delar av diskrimineringslagen som rör utbildningsområdet.

Enligt skollagen ska det finnas ett målinriktat arbete på skolan för att motverka kränkande behandling. Skolan ska årligen ta fram en plan mot kränkande behandling. Planen nedan innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen innehåller också en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under det kommande läsåret. Efterföljande års plan ska innehålla en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts. Elever och personal är delaktiga i arbetet. På Bladins gäller nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Vision

Bladins strävar efter att var och en av våra elever ska utvecklas till nyfikna, kunniga och omtänksamma unga människor som är väl förberedda att förverkliga sina drömmar i en global värld av mångfald.

2. Redovisning och utvärdering av arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling läsåret 2021/2022

Utvärdering åtgärder läsåret 21/22

Åtgärd:	Genomfört:
Delmål 1	
Elever är med i framtagning av ordningsregler i början på varje läsåret.	Genomfört
Mentorerna går igenom vad en kränkning är med eleverna och hur skolan hanterar kränkningar.	Genomfört
Främja elevers delaktighet och elevinflytande genom olika rådverksamheter.	Genomfört i form av klassråd, trivsel- och trygghetsråd m.m.
Vuxna ansvarar för fasta klassrumsplaceringar och gruppindelningar.	Genomfört
Organiserade rastaktiviteter	Delvis genomfört. Fritidspersonal har med stöd av kuratorer identifierat trygga/otrygga platser på skolgården och genomfört organiserade rastaktiviteter vid vissa tillfällen. Mentorerna har arrangerat rastaktiviteter med sina elever.
Tydliggjort mentorskap för ökad trygghet och trivsel.	Delvis genomfört
Schemalagda värdegrundslektioner.	Genomfört i åk F-3. Undervisande lärare har haft stöd av kurator vid behov i framtagning av material och i vissa fall genomförandet.
Mentorer går igenom diskrimineringsgrunderna i sina årskurser.	Genomfört i åk 4-9.
Bjuda in externa aktörer vid temadagar och inom undervisningen för att förstärka värdegrundsarbetet på skolan.	Visionsfabriken, Joel Sjövall, är inspiratör för värdegrund.
Delmål 2	
Alla elever erbjuds stiftelsens kvalitetsenkät/alternativt Skolinspektionens enkät årligen.	Genomfört
Fortbildning i Drafit för skolpersonal.	Genomfört för fritidshemspersonal.
Revidera mall för PDK	Genomfört
Delmål 3	
Kontinuerlig fortbildning för fritidshemspersonal gällande elevhälsofrågor.	Genomfört. Exempel på utbildningsmaterial har varit: Drafit, orosanmälningar, bemötande,

	konflikthantering, strukturerade rastaktiviteter, NPF, PDV.
Arbeta med att utveckla ledarskap i klassrummet i syfte att öka trygghet och studiero.	Genomfört. Förstelärare har drivit KL-grupp med fokus på ledarskapet i klassrummet.
Skolans ordningsregler ska göras synliga för elever i skolans lokaler.	Genomfört

Så här har elever och personal varit delaktiga i det främjande och förebyggande arbetet

- Samtliga elever har haft möjlighet att genomföra trivselenkäter ht21 och vt22. Syftet med enkäterna är att undersöka elevernas upplevelse av trivsel, trygghet och diskriminering.
- Personal har varit delaktiga i analysen av data inhämtat från trivselenkäter.
- Trivsel- och Trygghetsrådet har träffats regelbundet under läsåret. Arbetet sker löpande med att identifiera riskfaktorer på skolan i samverkan med elevrepresentanter och kurator.
- Hälsosamtal med skolsköterska.
- Mentorssamtal
- Elevhälsoteamet medverkar regelbundet på arbetslagsmöten tillsammans med undervisande lärare.
- Samtliga elever och lärare har diskuterat trivsel-/ordningsreglerna för skolan i början av läsåret och kommit med synpunkter på dessa innan de beslutades.
- Personal har tagit del av utvärdering av läsårets ärenden i Drafit. Verktöget gör det möjligt att identifiera och kartlägga otrygga miljöer där diskriminering och kränkande behandling förekommer.
- Undervisningskonferenser under ht21 och vt22. Elevhälsoteamet träffar samtliga lärare för att få en övergripande bild om vilka attityder, normer och strukturer som förekommer i respektive årskurs på grupp- och individnivå.

3. Nulägesanalys

Analys trivselenkät

Område "Trivsel"

I lågstadiet upplever mellan 6-8 elever i varje årskurs att de inte trivs på rasterna. Mellan 1-4 elever i varje årskurs upplever att de inte har kompisar i skolan. **Resultatet visar att skolan fortsatt behöver arbeta för att skapa trivselhöjande aktiviteter på rasterna som inkluderar elever så att ingen upplever sig ensam på rasterna.** Åk 1 utmärker sig positivt utifrån undervisningssituationen då eleverna upplever lektionerna som intressanta och har en önskan om att lära sig mer. I åk 2 upplever 6 elever att de inte får tillräckligt med hjälp i klassrummet när det är något de inte förstår. Eleverna i åk 1 upplever en hög delaktighet i sin skolsituation. I F-klass och åk 2 upplever 7 elever i respektive årskurs att de inte får vara med och tycka till om vad som händer i skolan. I åk 3 upplever 14 elever att de saknar möjlighet till delaktighet och inflytande. **Resultatet visar att skolan fortsatt behöver arbeta för att öka elevernas känsla av delaktighet och inflytande.**

Mellan 7-8 elever i varje årskurs upplever inte att de kan berätta för sin mentor om hur de trivs och mår i skolan i åk 4 och 5. I åk 6 upplever 17 elever samma sak. Mellan 8-14 elever i varje årskurs upplever inte att de blir lyssnade på och respekterade av vuxna på skolan. Vidare upplever mellan 8-14 elever i varje årskurs att de inte blir lyssnade på och respekterade av sina klasskamrater. **Resultaten visar att skolan behöver arbeta för att skapa goda relationer mellan elever och undervisande lärare samt att arbeta med elevdemokrati inom ramen för undervisning.**

Eleverna i högstadiet upplever en hög trivselnivå. I varje årskurs finns det mellan 1-2 elever som inte upplever att de har någon att vara med under rasterna. I åk 7 upplever 11 elever att de inte kan berätta för sin mentor om hur de trivs och mår i skolan. I åk 7 och åk 9 upplever 10 elever i respektive årskurs att de inte blir lyssnade på och respekterade av personal på skolan. 11 elever i åk 8 upplever inte rasterna som meningsfulla. **Resultaten visar att skolan behöver arbeta för att skapa goda relationer mellan elever och undervisande lärare.**

Område "Trygghet"

Överlag upplever sig eleverna i F-3 sig som trygga på skolan. I F-klass upplever 6 elever att lektionerna inte är intressanta. Överlag utgör området kränkande behandling ett riskområde för eleverna på lågstadiet. 59 elever upplever att eleverna på skolan inte är snälla mot varandra. 66 elever upplever att de har blivit utsatta för våld på skolan. 33 elever upplever inte att vuxna på skolan reagerar om någon är elak. 31 elever upplever att de är rädda för andra elever på skolan. **Resultaten visar att skolan behöver arbeta för att öka elevernas upplevelse av trygghet på skolan.**

I mellanstadiet finns det elever i åk 5 (8 st) och i åk 6 (11 st) som upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling av personal. I samtliga årskurser finns det elever som upplever sig ha blivit utsatta för hot (totalt 45 st) och våld av andra elever (totalt 61 st). I samtliga årskurser finns det även elever som upplever sig ha blivit kränkta på sociala medier av elever (totalt 39 st). **Samtliga klasser upplever problem med hot och våld, och kränkningar på sociala medier vilket därmed utgör ett tydligt utvecklingsområde som skolan behöver arbeta vidare med.**

Överlag känner sig eleverna i högstadiet trygga. Flera elever i åk 7 och i åk 9 upplever sig ha blivit utsatta för kränkningar av personal (totalt 16 st i högstadiet). Flera elever i högstadiet upplever att de har blivit utsatta för hot av andra elever på skolan (totalt 28 st). Flera elever upplever sig ha blivit utsatt för fysiskt våld i åk 8 och åk 9 (totalt 19 st i högstadiet). Flera elever upplever sig ha blivit utsatta för kränkningar på sociala medier i åk 7 och åk 9 (totalt 17 st i högstadiet). Flera elever i högstadiet upplever inte att de kan uttrycka sina åsikter i klassrummet (totalt 32 st). **Samtliga klasser upplever problem med hot och våld och kränkningar på sociala medier (utom åk 8) vilket därmed utgör ett tydligt utvecklingsområde som skolan behöver arbeta vidare med.**

Område “Diskriminering”

Eleverna i lågstadiet har inte besvarat frågor kring diskriminering i sin trivselenkät.

I mellanstadiet finns det 37 elever som uppger att de inte känner till diskrimineringsgrunderna. Överlag är det många elever som upplever att de inte blir behandlade lika av vuxna oavsett om man är flicka eller pojke (totalt 40 elever). Flera elever upplever att det inte finns en öppenhet och respekt för varandra gällande sexuell läggning (totalt 31 st) och könsidentitet/könsuttryck (totalt 25 st). Flera elever upplever att deras åsikter inte tas på allvar av vuxna på skolan (totalt 33 st). **Resultaten visar att skolan behöver arbeta vidare med diskrimineringsgrunderna. Dessutom behöver skolans personal på ett bättre sätt uppmärksamma och lyssna in elevernas åsikter.** Det är svårt att utläsa tillförlitlig data från åk 5 och 6 till följd av ett stort antal elever som ej förstod flera av frågorna, och speciellt åk 6 har en hög andel som ej förstår.

På högstadiet upplever flera elever att det inte råder en öppenhet där elever respekteras oavsett sexuell läggning (totalt 42 st). Det är flera elever som inte upplever att vuxna tar deras åsikter på allvar (totalt 31 st). Det finns även ett behov för att förklara, diskutera och prata mer om diskrimineringsgrunderna, speciellt i åk 7 och åk 8. **Resultaten indikerar på att skolan behöver arbeta vidare med diskrimineringsgrunderna, framförallt utifrån: Kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck. Dessutom behöver skolans personal på ett bättre sätt uppmärksamma och lyssna in elevernas åsikter.**

- **Draftit sammanställning och analys**

Åk F-3

Antal Draftit som inkommit under läsåret 21/22 är totalt 117 st. Baserat på kön är det främst pojkar som utsätter och blir utsatta för kränkningar på skolan. I 70% av inkomna ärenden är det pojkar som blivit utsatta och i 78% av ärendena är det pojkar som varit utsättare. Fysiska kränkningar är förekommer i hög utsträckning och utgör 63% av inkomna anmälningar. I 23% av inkomna anmälningar rör det sig om verbala kränkningar. Platser som kränkningar förekommer på är framförallt på skolgården (38%, fotbollsplanen +6%) och i korridoren (22%). I klassrummet förekommer kränkningar (13%, idrottshallen +3%). Kränkningar förekommer främst i åk 1 och åk 2, fördelat per årskurs: F-klass (12%), åk 1 (26%), åk 2 (30%) och åk 3 (12%)

Åk 4-6

Antal Draftit som inkommit under läsåret 21/22 är totalt 115 st. Baserat på kön är det främst pojkar som utsätter och blir utsatta för kränkningar på skolan. I 67% av inkomna ärenden är det pojkar som blivit utsatta och i 81% av ärendena är det pojkar

som varit utsättare. Fysiska och verbala kränkningar är förekommer i hög utsträckning och utgör 39%, respektive 39% av inkomna anmälningar. Platser som kränkningar förekommer på är skolgården (17% + fotbollsplanen 13%), korridoren (34%) och i klassrummet (7% + idrottssalen 7%). Kränkningar förekommer främst i åk 5, fördelat per årskurs: åk 4 (17%), åk 5 (52%) och åk 6 (31%).

Åk 7-9

Antal Draftit som inkommit under läsår 21/22 är totalt 63 st. Baserat på kön är det främst pojkar som utsätter och blir utsatta för kränkningar på skolan. I 60% av inkomna ärenden är det pojkar som blivit utsatta och i 73% av ärendena är det pojkar som varit utsättare. Fysiska och verbala kränkningar är förekommer i hög utsträckning och utgör 29%, respektive 35% av inkomna anmälningar. Platser som kränkningar förekommer på är i klassrummet (29% + idrottssalen 8%), korridorer (48%), skolgård (5%) och sociala medier (7%). Kränkningar fördelat per årskurs: åk 7 (46%), åk 8 (33%) och åk 9 (16%).

Sammanfattande analys

På Bladins grundskola är det till stor del pojkar som både utsätter elever för kränkningar och själva blir utsatta för kränkningar. ***Det finns behov av trygghetsskapande åtgärder i korridorer och skolgård för hela F-9. De vanligast förekommande formerna av kränkningar är fysiska och verbala.***

4. Plan för arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling läsåret 2022/2023

Mål	Åtgärder och resurser	Tidsplan	Ansvar	Uppföljning
Trivsel- och trygghetsskapande åtgärder för att förhindra kränkningar.	<p>Elevcoacher</p> <p>Strukturerade rastaktiviteter</p> <p>Uppmärksamma ensamma elever samt identifiera riskmiljöer för kränkande behandling på skolan.</p> <p>Revidering av skolregler</p> <p>Trivsel- och trygghetsråd</p> <p>EHT besöker regelbundet AL-möten</p> <p>Arbeta med "Värsta bästa nätet" i mellanstadiet</p>	<p>Läsår 22/23</p> <p>Läsår 22/23</p> <p>Läsår 22/23</p> <p>Skolstart</p> <p>Läsår 22/23</p> <p>Läsår 22/23</p> <p>Läsår 22/23</p>	<p>Trygghetsteam - se arbetsbeskrivning. Elevcoach</p> <p>Trygghetsteam</p> <p>Rektor</p> <p>Kurator + elevcoach</p> <p>EHT + mentorer</p> <p>Kurator</p>	<p>Följs upp i form av trivselenkät och uppföljning av draftit-ärenden terminsvis.</p> <p>Elevcoachernas arbete följs upp veckovis i Trygghetsteamet tillsammans med kurator.</p>
En ökad upplevelse av delaktighet och inflytande.	<p>Tydliggöra för eleverna vad delaktighet och inflytande innebär inom ramen för undervisning.</p> <p>Uppmärksamma eleverna på när de är delaktiga och har inflytande.</p> <p>Fortsatt arbeta med olika elevråd för att främja elevinflytande.</p>	<p>Läsår 22/23</p> <p>Läsår 22/23</p> <p>22/23</p>	<p>Undervisande lärare</p> <p>Undervisande lärare</p> <p>Rektor</p>	<p>Följs upp i form av trivselenkät</p>
Utveckla en lärandemiljö där relationellt ledarskap är centralt för elevens lärande.	<p>Försteläraryupdrag i relationellt ledarskap (Åsa Hirsh)</p> <p>Föregående läsår har all personal arbetat för att ta fram gemensamma förhållningssätt gällande skolans värdegrund. Läsår 22/23 ska en skriftlig plan för detta arbete tas fram.</p>	<p>Läsår 22/23</p> <p>Skolstart</p>	<p>Förstelärare</p> <p>Förstelärare</p>	<p>Följs upp i trivselenkäter.</p>
Eleverna ska få en bättre förståelse för diskrimineringsgrunderna och därigenom en skola som genomsyras av likabehandling.	<p>Schemalagda lektioner i värdegrund F-3.</p> <p>Ett medvetandegörande förhållningssätt kring likabehandlingsarbete inom ramen för undervisningen.</p> <p>Fånga upp signaler i elevsamtal, kontakt med vh, EHT-möten och AL-möten där denna fråga diskuteras.</p>	<p>Läsår 22/23</p> <p>Läsår 22/23</p> <p>Läsår 22/23</p>	<p>Undervisande lärare och mentor</p> <p>All personal</p> <p>All personal</p>	<p>Följs upp i trivselenkäter.</p>

Elevers delaktighet:

1. Revidering av skolregler i början av läsåret. Samtliga elever och lärare har diskuterat ordningsreglerna för skolan i början av läsåret och kommit med synpunkter på dessa innan de beslutades.
2. Eleverna ingår i olika råd på skolan där deras synpunkter tas i beaktning av personal, ledning och elevhälsa.
3. Genom kontinuerliga utvecklingssamtal mellan elev, vårdnadshavare och mentor.

4. Trivsel- och trygghetsråd, elevrepresentanter deltar från samtliga klasser och lämnar synpunkter vid trygghetsvandring, elevintervjuer i samband med trivselenkäter.
5. Genom hälsosamtal med skolsköterska. Resultat från detta sammanställs och diskuteras med elevhälsan och skolledning.
6. Kvalitets- och trivselenkäter, elever ges möjlighet att påverka/komma med förslag för ytterligare åtgärder för att förbättra trivseln i gruppen/på skolan i samverkan med mentorer vid genomgång av resultat.

5. Skyldigheter och ansvar i arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Alla på skolan ska delta i och känna till arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, både all personal och alla elever. Alla har därmed också ansvar för att skapa ett trivsamt och tryggt klimat på skolan.

Skolan ska ha riktlinjer som markerar att diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som har samband med diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Skolan ska ha rutiner som klargör hur skolan ska agera om någon känner sig trakasserad. Rutinerna ska ange vem den som upplever sig diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling ska vända sig till och vem som ansvarar för att händelsen eller påståendena utreds. Skolan ska också följa upp och utvärdera riktlinjerna och rutinerna.

Skyldigheten att göra en anmälan om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling träder i kraft direkt när personal fått kännedom om en händelse av misstänkt diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Kännedom om en händelse kan fås på flera sätt och vid flera olika tidpunkter.
- Personal är på plats och ser en händelse som skulle kunna vara kränkande behandling.
- Elev berättar om händelsen eller uppger sig vara utsatt för kränkande behandling.
- Vårdnadshavare kontaktar personal på skolan med information om en händelse eller med uppgifter att elev är kränkt.
- Genom ett klagomål som inkommit till förvaltningen eller genom anmälan till tillsynsmyndighet.

6. Rutin för anmälan av misstänkta fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Rutiner om elev i samband med verksamheten känner sig kränkt av andra barn/elever

All skolans personal som blir vittne till/får kännedom om kränkande behandling ingriper **genast** genom att avbryta handlingen och ansvarar för att göra en anmälan och utredning om kränkande behandling.

All kränkande behandling ska dokumenteras och rapporteras genom skolans digitala verktyg *Draftit*.

1. Den som bevittnar en kränkning har ansvar att skriva en kränkingsanmälan i *Draftit* inom 24 h. Rektor anmäler till huvudmannen samma dag som kränkingsanmälan inkommer. Vårdnadshavare informeras av den som anmält händelsen.
2. Rektor delegerar ansvaret för att utreda händelsen och åtgärda situationen till mentor eller elevhälsoteam.
3. Den som fått det delegerade ansvaret ska göra en skriftlig utredning i *Draftit*. Utredningen ska vara färdig inom 5 arbetsdagar. Utredningen består av enskilda samtal med inblandade elever och vuxna.
4. Informationen som framkommer genom utredningen utgör underlag för lämpliga åtgärder/insatser. Detta dokumenteras i *Draftit*.
5. Uppföljning av Åtgärder/insatser sker av ärendet för att säkerställa att kränkning har upphört.
6. Ärendet avslutas.

Exempel på åtgärder som kan komma att bli aktuella vid konstaterande av kränkande behandling:

- Medling mellan elever i ledning av elevhälsopersonal (görs endast med den utsatta elevens samtycke till detta)
- delade rasttider för olika elever/elevgrupper
- ökad personaltäthet vid raster, förflyttning mellan olika lokaler eller i övrigt där utsatt elev känner sig otrygg
- kontinuerliga möten med vårdnadshavare
- handlingsplan med utsättande elevens deltagande för att hitta andra lösningar
- täta uppföljningar med utsatt elev för att försäkra oss om att åtgärderna ger önskad effekt och att eleven åter känner sig trygg i skolan
- kontinuerliga avstämningar med mentor (utsatt/utsättande elev)
- kontakt med elevhälsa
- planerade rastaktiviteter för att förhindra utanförskap
- placering i klassrummen

Om kränkande behandling **inte upphör** trots flertal försök med andra åtgärder kan det komma att utdelas en skriftlig varning till utsättande elev/er där vidare åtgärder exempelvis kan vara: (Skoll 5 kap §11)

- tillfällig omplacering inom samma skolenhet

Vid ovanstående åtgärder kan socialtjänsten behöva kontaktas. Om kränkningarna är av sådan art att det finns grund för polisanmälan så kan även en sådan göras, i dessa fall görs alltid en anmälan till socialtjänsten.

Under utredningens gång dokumenteras samtal och åtgärder fortlöpande. Vårdnadshavare tar del av alla åtgärder och information om ärendet. Huvudman informeras kontinuerligt om läget.

Rutiner om elev i samband med verksamheten känner sig kränkt av vuxen

Vid ärenden där elev upplever sig utsatt för kränkande behandling av vuxen är det rektor som ansvarar för samtalen med eleven och den vuxne. För skolans personal kännedom om att kränkande behandling kan ha skett så ska denne kontakta skolans rektor.

1. Rektor anmäler samma dag i Drafit och till huvudmannen. Rektor informerar elevens vårdnadshavare samma dag.
2. Rektor öppnar utredning i Drafit och håller enskilda samtal med de inblandade.
3. Beroende på ärendets art kan åtgärderna se olika ut. Huvudmannens HR-avdelning kan behöva kopplas in.
4. Uppföljning sker av ärendet med elev för att säkerställa att kränkningarna upphört innan ärendet avslutas.

7. Definitioner av begrepp och stödmaterial

I detta avsnitt redogörs för definitioner av begreppen diskriminering, trakasserier och kränkande behandling enligt rådande lagstiftning. Använd gärna exemplet nedan i er plan.

Vad är kränkande behandling?

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker elevs värdighet, utan att det är diskriminering eller trakasserier enligt diskrimineringslagen. Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är alltså i första hand eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat, men ett beteende av en elev som en i personalen anser vara kränkande kan också utgöra kränkande behandling i skollagens mening, även om en drabbad elev säger sig vara ok med det.

Hur kan kränkande behandling ta sig uttryck?

Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkningar kan äga rum mellan elever eller mellan personal och elever. För att en handling ska anses vara kränkande räcker det med ett enstaka tillfälle och att den som blivit utsatt upplever sig kränkt. Det är effekten som är avgörande, inte uppsåtet. Kränkningar kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. Kränkande behandling kan t.ex. vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkande behandling kan ske i den fysiska skolmiljön eller på arenor som har koppling till skolan, t.ex. på sociala medier eller via sms.

Diskriminering

Enligt diskrimineringslagen är diskriminering förenklat att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha sin grund i någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön,
- könsöverskridande identitet eller uttryck,
- etnisk tillhörighet,
- religion eller annan trosuppfattning,
- funktionsnedsättning,
- sexuell läggning,
- ålder.

Då man talar om t.ex. rasism, främlingsfientlighet, homofobi, sexuella trakasserier och hedersrelaterat våld utgår man från diskrimineringsgrunderna. Diskriminering och trakasserier har alltid sin utgångspunkt i dessa grunder. Diskriminering är när skolan på osakliga grunder missgynnar en elev och missgynnandet har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en elev nekats tillträde till en utbildning med motiveringen att det redan går så många elever av hans kön på just denna utbildning.

Indirekt diskriminering sker när en skola/verksamhet tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever på serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat. Det kan till exempel också handla om krav på viss längd för en utbildning som kan missgynna kvinnor.

Trakasserier

Trakasserier kallas uppträdanden som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Trakasserier kan vara att ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det kan exempelvis handla om skällsord eller utfrysning. Sexuella trakasserier kan vara att någon t.ex. tafsar eller skickar bilder med sexuellt innehåll. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger och anspelningar eller jargong.

Skillnaden mot kränkande behandling är att det senare är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. I övrigt tar sig trakasserier och kränkande behandling i uttryck på samma sätt och behöver inte alltid vara verbala. Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- Fysiska (t.ex. bli utsatt för slag och knuffar)
- Verbala (t.ex. bli hotad eller kallad hora, böj, svartskalle)
- Psykosociala (t.ex. utfrysning, ryktesspridning, grimasering)
- Texter och bilder (t. ex. klotter, e-post, sms)

Aktiva åtgärder

Skolan måste ha ett aktivt främjande och förebyggande arbete för att motverka diskriminering, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier. Arbetet ska göras i fyra steg och ske i samverkan med elever och personal:

1. Undersök risker
2. Analysera orsaker
3. Genomför åtgärder
4. Följ upp och utvärdera

Arbetet ska dokumenteras löpande. Tänk på att ta hänsyn till de specifika behov som finns i olika verksamheter. Arbetet med aktiva åtgärder dokumenteras i skolans Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.